

# VEILEDER TIL STATSADVOKATENES UNDERSØKELSE AV KVALITET I POLITIETS ETTERFORSKING

## TEMA FOR 2018: PRIORITERTE VOLDSSAKER

### DEL I – GENERELL VEILEDER

(Del II omhandler de enkelte spørsmål – se nedenfor)

#### INNLEDNING

##### 1.1 Bakgrunn og formål med undersøkelsen

Formålet med undersøkelsen er å styrke fagledelsen slik at Den høyere påtalemyndighet kan bidra til at kvalitet på etterforskning og påtalearbeid i politiet heves.

Undersøkelsen kan videre gi riksadvokaten et mulig verktøy for sammenligning på landsbasis og dermed utnytte beste praksis ved å videreformidle denne til øvrige deler av Den høyere påtalemyndighet og politiet.

Gjennomføring av en planlagt undersøkelse kan gi statsadvokatene bedre grunnlag for å gi strukturerte og konstruktive tilbakemeldinger. Først og fremst i de sakene som er gjenstand for kvalitetsundersøkelsen. Forhåpentligvis vil undersøkelsen også bidra til en generell heving av kompetansen til å gi tilbakemeldinger, og forståelsen av hvor viktig dette kan være for å oppnå bedre kvalitet.

Skal undersøkelsen ha verdi både lokalt og nasjonalt, er det viktig at vurderingene av sakene skjer etter en tilnærmet ens norm. Dette er bakgrunnen for at det utarbeides en veileder og gjennomføres et seminar i forkant av undersøkelsen. Videre er det viktig at alle skjemaene fylles ut samvittighetsfullt. Verdien av analysene blir ikke bedre enn kvaliteten på de dataene som legges inn i undersøkelsen.

En undersøkelse av denne typen vil normalt kreve et større volum av saker enn det som er mulig å håndtere for de regionale statsadvokatembetene for at resultatene skal bli statistisk signifikante. Siden undersøkelsen skal skje over samme lest for alle landets statsadvokatembeter så vil det være mulig å utarbeide tall for hele landet. En vil da oppnå et så stort volum at tallene statistisk sett vil være signifikante. Ved å holde de regionale tallene opp mot de nasjonale vil man kunne se om det aktuelle politidistriktet avviker fra landsgjennomsnittet. Hvis det foreligger avvik må man foreta en vurdering om dette skyldes statistisk smalt grunnlag eller om oppgaveutførelsen er bedre eller dårligere enn ellers i landet.

## **1.2 Kort om gjennomføringen av kvalitetsundersøkelsen**

Det anbefales at de som gjennomfører undersøkelsen sitter sammen og utveksler synspunkter og vurderinger underveis for å oppnå en så lik skjønnsutøvelse som mulig innenfor det enkelte embete.

I tillegg til dette vil det forhåpentligvis bidra til enda større likhet i vurderingene at veilederen er gjort mer detaljert. Det vises til at det nå er et kommentarfelt til hvert enkelt spørsmål. (se nedenfor)

For å oppnå målsettingen om systematisk gjennomføring og sammenlignbare resultater er det nødvendig å angi så presist som mulig hvilke saker som skal inngå i undersøkelsen. Sakstype og saksavgjørelse kan identifiseres ved hjelp av strasakkoder.

Følgende statistikkgrupper skal omfattes:

### Straffeloven 2005

1752 – Grov kroppskrenkelse

1753 – Grov kroppskrenkelse, med følge død

1754 – Kroppsskade

1755 – Grov kroppsskade

1756 – Grov kroppsskade, med følge død

Sakene som skal undersøkes er de siste sakene med en av disse kodene som er påtaleavgjort før undersøkelsen starter ved hvert enkelt embete. Hvor mange saker som skal innhentes fra det enkelte politidistrikt fremgår av arbeidsgruppens brev til riksadvokaten av 18. januar 2018:

Embete:	Antall saker
Agder	40
Hedmark og Oppland	40
Hordaland og Sogn og Fjordane	60
Møre og Romsdal	40
Nordland	40
Oslo	180
Rogaland	60
Troms og Finnmark	40
Trøndelag	50
Vestfold, Telemark og Buskerud	60

Sakene innhentes fysisk fra politiet eller der de befinner seg eller de blir behandlet digitalt. Hvilken metode man anvender kan avgjøres av det enkelte embete. Det er avgjørende for undersøkelsen at samtlige saksdokumenter blir innhentet/tilgjengeliggjort. Dette gjelder også CD/DVD plater/lydfiler av avhør o.l. I tillegg skal kopi av etterforsningsplanen vedlegges.

Det foreligger et oppdatert forslag til brev fra statsadvokatene til politiet om hvilke saker som skal sendes inn. Sakene må være representativt for politidistriktet og derfor må det også fremkomme hvilket avsnitt eller enhet som har etterforsket saken ettersom de fleste påtalejurister er organisert i felles enhet for påtale.

Denne gangen skal statsadvokatene selv fylle svarene på spørsmålene rett inn SurveyXact.

## 2 Veileder til kontrollskjema – generell del

### 2.1 Koding og registeropplysninger

Spørreskjemaets første tema er koding og registeropplysninger. Opplysningene her er dels tatt inn for å kunne identifisere saken med saksnummer, embete, politidistrikt og hvilke type vold saken dreier seg om. Dette har betydning for hva vi kan finne frem til i ettertid inndelt på sakstype, politidistrikt osv.

Noen av spørsmålene har betydning også for etterforskingens kvalitet. Riktig koding ved sakens oppstart kan ha betydning for hvilken prioritet etterforskingen blir gitt i den viktige innledende fasen. Feil kode i oppstarten av en voldssak (f.eks. kodes som undersøkelsessak) kan føre til at sakens alvorlighet ikke fanges opp av påtaleansvarlig og ledelse. Det kan videre frata statsadvokatene mulighet til via styringssystemer som PAL for STRASAK å ha et oppdatert bilde av hvilke alvorlige saker som er under etterforsking og fremdriften i sakene.

Koden settes når saken (anmeldelsen) registreres. Statistikkoden er ført i rubrikk på anmeldesskjema. Koden kan endres underveis i sakens gang, enten fordi etterforskingen gir grunnlag for det eller fordi det oppdages at det er satt feil kode.

Endring av kode vil fremgå av BL ved først å trykke i rubrikken "0 x", og deretter å krysse i rubrikken for hendelser;

03.03.2010

Alle 4 x 0 x

- Dokumenter
- Dok. lister
- Påtegninger
- Ordre / Anm.
- Hendelser
- Notater
- Ekspedisjon
- Merknader
- 999

Poenget med å sjekke om det er riktig kode ved sakens avgjørelse er blant annet å sikre at statistikk over voldssakene blir så korrekt og troverdig som mulig.

Registreringsdato fremgår av rubrikk på hoveddokumentlisten.

Tid fra gjerning til anmeldelse vil ha betydning særlig for initialfasen i etterforskingen, undersøkelse av åsted og sikring av spor. Dersom tidsforløpet ikke fremgår klart av anmeldelsen, må en ut fra en samlet vurdering av sakens dokumenter krysse av for det tidsforløpet som er mest sannsynlig.

Påtaleavgjørelsesdato, videre forløp ved evt. tiltale og nivå for påtaleavgjørelsen antas ikke nødvendig å kommentere.

Type vold, gjerningsperson og antall involverte (mistenkte/siktede, fornærmede og vitner) har primært betydning for hvilken informasjon vi kan hente ut av undersøkelsen i ettertid. Ved å legge inn disse parameterne kan det blant annet undersøkes om det er systematiske forskjeller på etterforskingen i forskjellige typer voldssaker.

## **2.2 Hva ligger i begrepet "tilstrekkelig"**

Vi har valgt å ta inn ordet "tilstrekkelig" i de aller fleste spørsmålene. Dette skyldes at vi vil unngå en ren merkantil beregning av hva slags kvalitet det er på etterforskingen.

I ordet tilstrekkelig ligger det at statsadvokaten som gjennomgår saken må bruke sitt eget skjønn når etterforskingsskrittet skal vurderes. I vurderingen må ligge etterforskingsskrittets viktighet, også i forhold til det øvrige bevisbildet, om etterforskingsskrittet er utført med nødvendig nøyaktighet og orden, om det er notoritet over hvordan etterforskingsskrittet er gjort osv. Det må tas høyde for at enkelte etterforskingsskritt kan fremstå som overflødige når man leser saken i ettertid. Dette kan f.eks. gjelde etterforskingsskritt som er tatt med sikte på å identifisere en ukjent gjerningsmann som senere er identifisert.

Hvis man etter en helhetsvurdering mener at det etterspurte etterforskingsskrittet er godt nok utført svarer man, ja. Hvis det ikke er godt nok, eller at det ikke er gjort, selv om det burde vært gjort svarer man, nei.

Hvis et etterforskingsskritt det spørres om ikke er gjort, og det heller ikke finnes grunn til å gjøre det svarer man "ikke aktuelt".

## 2.3 Om inndelingen "ja", "nei" og "ikke aktuelt"

Det vises til siste avsnitt under pkt. 2.3. Utover dette foranlediger ikke inndelingen mange kommentarer. Vi finner imidlertid grunn til å understreke at kategorien "ikke aktuelt" er tatt med fordi hver sak er forskjellig og må vurderes for seg. Hvis et etterforskningskritt ikke er gjort, så betyr ikke nødvendigvis det at det tyder på dårlig etterforskning. Har man f.eks. lagt mye ressurser i å finne et åsted uten å finne det, er det naturligvis ikke negativt at man ikke har foto av åstedet (spørsmål 1.1.)

Det kan også være andre grunner til at etterforskningskritt ikke er utført. Tilståtte saker vil ofte kreve mindre etterforskning enn saker som ikke inneholder tilståelser, selv om man også her må søke etter bevis som styrker tilståelsen. Saker med ukjent gjerningsmann krever andre etterforskningskritt enn saker med kjent gjerningsmann. Vi ønsker ikke å oppmuntre til overetterforskning av straffesaker, selv om underetterforskning nok er et hyppigere forekommende fenomen når man ser straffesaksbehandlingen under ett.

## 3 Veileder til spørreskjema – hovedlinjer

### 3.1 Initialfasen (spm. 1- 20)

De fleste spørsmålene er naturlig knyttet til anmeldelser hvor det er kort tid (<1 døgn) fra gjerning til anmeldelse. Dette antas å være det vanligste i de sakene som er gjenstand for undersøkelse denne gangen. Det må foretas en konkret vurdering om spørsmålene knyttet til sporsikring er aktuelt i den enkelte sak, og om sporsikring i så fall er utført på en tilfredsstillende / tilstrekkelig god måte. Bevissikring av fornærmedes skade bør særlig vurderes. Sikring av elektroniske spor mv som gjøres i løpet av de første dagene av etterforskningen inngår i vurderingen av initialfasen (f.eks. sikring av teledata, bompasseringer, overvåkingsvideo fra aktuelle områder).

I spørsmålene inngår også en vurdering om politiet på stedet / etterforskerne i en tidlig fase har vist evne til å tenke tilstrekkelig åpent og bredt i den innledende fasen av etterforskningen. Er opplysningene i saken vurdert i lys av hypoteser om mulige alternative hendelsesforløp/forklaringer/gjerningspersoner? Har de gjort det som med rimelighet må kunne forventes for å få oversikt over mulige vitner og informasjonskilder, eller overses dette fordi man allerede har en "sikker hypotese" på hendelsesforløp og søker bekreftelse på denne? (Beslutningsfeller, gruppetenking, tunnelsyn)

Bruk av lydopptak ved mottak av forklaring på stedet kan være av stor betydning, kanskje særlig hvor det er språkutfordringer.

Evt. forklaring fra mistenkte/siktede og fornærmede – lydopptak er viktig også med tanke på å sikre at formalia og rettigheter er ivaretatt.

### 3.2 Sporsikring og (spm. 21 – 33)

Denne delen av kontrollskjema retter seg mot utføringen av kriminaltekniske undersøkelser, dokumentasjon og notoritet.

Erfaringsvis kan det f.eks. mangle/være mangler ved mandat for medisinske undersøkelser. Et annet tema man bør være særlig oppmerksom på er om det foreligger notoritet om "negative funn" – typisk elektroniske spor – som er sjekket ut av saken. Dette kan naturligvis være vanskelig å oppdage ved en gjennomgang av sakens dokumenter, men det kan evt. tas inn en merknad om man mistenker at så er tilfelle, f.eks. ved at opplysninger "henger i luften" uten at det fremgår at de er sjekket ut.

### 3.3 Politiavhør og avhørsrapporter (spm 34 – 80)

Politiavhør og avhørsrapporter er av stor betydning i straffesaker.

Avhøret av fornærmede er et sentralt bevis i mange voldssaker. Spørsmålene dreier seg i stor grad om avhøret i tilstrekkelig grad belyser om vilkårene for straffansvar er til stede. I tillegg er det spørsmål som er ment å få frem om avhører har etterspurt relevant informasjon for tolking av mulige spor på åstedet, vitner, foranledning og etterfølgende momenter.

For handlinger som ligger tilbake i tid er det særlig viktig å få frem mulig kontrollerbare opplysninger om f.eks. tid, sted, hvem var tilstede mv.

Formalia er alltid viktig i politiavhør, og kanskje særlig ved avhør av mistenkte/siktede. Det vises blant annet til HR-2016-379-A

<https://lovdata.no/pro/#document/HRSTR/avgjorelse/hr-2016-379-a?searchResultContext=1152>)

med videre henvisninger og HR-2017-1894-U <https://lovdata.no/pro/#document/HRSTR/avgjorelse/hr-2017-1894-u?searchResultContext=1340>

Statsadvokatene skal gå inn og lytte til lydopptaket (og evt. bildeopptak) av forklaringen for å kunne svare på noen av spørsmålene. Det er tidkrevende, men samtidig er det helt sentralt nå som alle avhør i utgangspunktet skal tas opp på lyd. Å konsentrere seg om kvaliteten på formalia og foreholdelse av rettigheter (både her og i øvrig fagledelse) vil medføre at politiet også er opptatt av dette. Vi tror dette vil bidra til at politiet gjør dette riktig og at vi dermed får mulighet til å bruke avhørene i konfrontasjonsøyemed i retten i større utstrekning.

Notoritet omkring beviskonfrontasjon er viktig. Det bør kunne kreves at det fremgår klart av avhørsrapporten både når i avhøret det er konfrontert med opplysninger, og hvilke opplysninger det er konfrontert med.

Det vil i et fåtall saker foreligge flere avhør av fornærmede, mistenkte/siktede og vitner. Ved utfyllingen av kontrollskjema skal det da ses på det samlede bildet som avhørene gir. Det er herunder et tema å vurdere om det er unødig gjentakende forklaringer.

### **3.4 Etterforsningsledelse (spm. 81 – 90)**

Dette gjelder både den påtalemessige og politifaglige ledelsen av etterforskningen. Sentrale vurderingstema for denne delen er tilgjengelighet av opplysninger som etterforskningen har funnet frem til (redigering og dokumentorden), planleggingen av etterforskningen (etterforskningsplan) og bruken av tvangsmidler og eventuell notoritet om dette.

Det er kommentarer til de enkelte spørsmål.

### **4 Fremdrift (spm. 91 – 101)**

Restansene i norsk politi øker. Årsakene til dette kan nok være mange. Dette spørsmålet egner seg antagelig for en særskilt analyse, der gjennomgang av enkeltsaker ikke nødvendigvis er den beste tilnæringsmåten.

Ved Oslo statsadvokatembeters inspeksjoner i 2017 ble det konstatert at manglende fremdrift etter initialfasen var et hyppig forekommende problem. Dette gjaldt også i de alvorligste sakene (eller kanskje særlig dem?). Manglende fremdrift og lang liggetid er også en vanlig årsak til straffereduksjon ved domstolene.

De spørsmålene som er stilt er ment å eventuelt identifisere konkrete gjøremål som bidrar til forsinkelse av saksbehandlingen. Ved siden av å kunne gi innspill til statsadvokatenes fagledelse vil resultatene kunne være med i vurderingen ved en større analyse av årsakene til restanseøkningen i politiet.

Det er utfyllende kommentarer til hvert enkelt spørsmål nedenfor.

### **5 Påtale (spm. 102 – 104)**

Spørsmålene gjelder ikke etterforsningsfasen. De omfattes av spørsmålene under etterforsningsledelse. Her er det spørsmål til påtaleavgjørelsen i politiet.



## Del II – VEILEDER TIL DE ENKELTE SPØRSMÅL

### Koding og registeropplysninger:

1. Statsadvokatregion
2. Politidistrikt og avsnitt
3. Saksnummer
4. Statistikkgruppe  
Riktig kode ved sakens oppstart? Ja Nei  
Riktig kode ved sakens påtaleavgjørelse? Ja Nei
5. Registreringsdato :
6. Tid fra gjerning til anmeldelse <1 døgn 1-14 døgn >15 døgn
7. Saksavgjørelse:  
Saken er Henlagt Påtaleunntatelse Forelegg Tilståelsesdom Tiltale Annet
8. Tid fra anmeldelse til påtaleavgjørelse (040 eller henleggelse)  
1 til 30 dager – 31 til 90 dager – 91 til 180 – 181 dager til 365 dager - over 365 dager
9. Hvis endelig påtaleavgjørelse er tatt av riksadvokat/statsadvokat – hvor lang tid går det fra politiets 040 kode til endelig påtaleavgjørelse?  
(Gjelder ikke klagesaker)  
1 til 15 dager – 16 til 30 dager – 31 til 60 dager – mer enn 60 dager
10. Nivå for påtaleavgjørelsen: Riksadvokat Statsadvokat Politi



Kvalitetsmarkør/ undergruppe	Spm Nr:	Kriterier	Ja	Nei	Ikke aktuelt	
<b>1. INITIALFASEN</b>						
<b>1.1 Åstedet</b>	<b>1</b>	Er det foretatt tilstrekkelig sikring av åstedet?				<p>Når det gjelder begrepet tilstrekkelig viser vi til veilederens generelle del (pkt. 2.2)</p> <p>Dette er en totalvurdering av det arbeidet første enhet på stedet gjør for å sikre spor på åstedet.</p> <p>Hva som ligger i tilstrekkelig må vurderes konkret, men et viktig element i vurdering er om man har lett etter eller etterspurt spor. Negative spor (dvs. at politiet har dokumentert at de har lett etter/spurt, men at de ikke fant noe) kan dermed også være tegn på et godt etterforskningskritt.</p> <p>Et nei-svar her vil både omfatte de tilfellene hvor undersøkelsen ikke er god nok og i de tilfellene det ikke er gjort, men burde ha vært gjort.</p> <p>Dette gjelder initialfasen slik at det er bevissikringen som skjer av første patrulje (f.eks. politiarbeid på stedet) som skal vurderes. I alvorlige saker kan det også være FSI/kriminalvakta som rykker ut.</p>
	<b>2</b>	Er det tatt tilstrekkelig foto av åstedet?				<p>Grunnen til at spørsmålet stilles i tillegg til spørsmål 1 er både fordi gode foto kan bidra til å lete etter aktuelle spor etter at åstedet er "frigjort" og at det vil være til nytte under iretteføringen av saken.</p>
	<b>3</b>	Er det tilstrekkelig undersøkelse og evt. sikring av overvåkingsvideo eller andre lignende bevismidler (viltkamera mv?)				<p>Spørsmålet stilles for å se om politiet rutinemessig fokuserer på om det finnes opptak av den straffbare handlingen eller det som skjer før eller etter handlingen. Også her vil det være et pluss om rapporten påpeker negative funn.</p>
<b>1.2 Tele/data mv.</b>	<b>4</b>	Er det spurt etter relevante opptak av lyd/bilde/foto fra involverte og/eller vitner?				<p>I spørsmålet ligger det om politiet har kartlagt om det finnes telefoner med potensielt bevismateriale. Vi tror det ligger et potensiale for bevissikring hvis patruljen stiller spørsmål til vitner om handlingen er fanget på foto eller video. Ved å stille spørsmålet vil vi kunne sjekke om politiet er oppmerksom på muligheten eller ikke, og vi vil kunne fokusere på dette under vår fagledelse i etterkant.</p>

Kvalitetsmarkør/ undergruppe	Spm Nr:	Kriterier	Ja	Nei	Ikke aktuelt	
	5	Er de aktuelle telefonene/lagringsmedier beslaglagt?				Dette er et spørsmål i forlengelsen av spørsmål 4. Er de aktuelle telefonene beslaglagt. Hvis ingen telefoner er aktuelle er svaret ikke aktuelt.
	6	Er de telefonene som er beslaglagt sikret for tapping og mot fjernsletting?				I enkelte saker har vi opplevd at telefoner blir slettet via f.eks. Icloud. Hvis man setter telefonen på "flight modus" hindrer man dette.
<b>1.3 Fornærmede</b>	7	Er det tilstrekkelig sikring av spor, herunder biologiske spor som fingeravtrykk, DNA og rus?				Dette er et bredt anlagt spørsmål som innebærer en totalvurdering av sporsikringen av fornærmede i saken. Vi minner om at vi fremdeles spør om initialfasen i saken. Det er de spor det er naturlig på sikre umiddelbart som skal vurderes.
	7a	Er det tilstrekkelig foto av fornærmedes skader, klesdrakt, sko o.l.?				Vurderingen her er om det gjort tilstrekkelig for å dokumentere hvordan fornærmede "i det ytre" fremstod i initialfasen. Kvaliteten på foto og fotomappe inngår i tilstrekkelig-vurderingen.
	8	Er det tilstrekkelig beskrivelse av fornærmedes tilstand, herunder rus?				Også her vil "negative funn" være et pluss. I mange saker er det åpenbart ikke behov for å stille spørsmålet og vi vil få mange falske svar hvis vi alltid gir et "nei" svar hvis spørsmålet ikke blir stilt. Det må gjøres en konkret vurdering der man svarer nei, hvis man burde ha stilt spørsmålet eller foretatt en vurdering, mens man svarer "ikke aktuelt" der hvor man anser det unødvendig å ta opp temaet.
	9	Er det mottatt forklaring på stedet?				Her vil det f.eks. være ikke aktuelt om anmeldelsen skjer til politiet ved at fornærmede møter på politivakta og anmelder forholdet. Det kan også være at fornærmede er fraktet til sykehus/legevakt eller at fornærmede har forsvunnet fra åstedet.
	10	Er det lydopptak av forklaringen?				
	11	Er det tilstrekkelig ivaretagelse av formalia ved evt. forklaring på stedet? (Her må det lyttes på lydopptaket.)				<p><i>Dette gjelder kun avhør på stedet.</i></p> <p>Her legger vi opp til at statsadvokatene må lytte til lyden og forsikre seg om at rettighetene er redegjort for på tilstrekkelig måte. I tilstrekkelig ligger at man ikke vil få problemer med å bruke avhørene i konfrontasjonsøyemed i retten.</p> <p>De aktuelle rettighetene er:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>Anmelder- og vitneansvaret (Straffeprosessloven § 234)</i></li> <li>- <i>Sin rett til å ha med seg en "tiltropsperson" (Påtaleinstruks § 8-13)</i></li> <li>- <i>Sin rett til bistandsadvokat (Gjelder dersom vilkårene er oppfylt – straffeprosessloven § 107a jf. påtaleinstruks § 8-7)</i></li> <li>- <i>Sin rett til å nekte å forklare seg på bakgrunn av straffeprosessloven §§ 122 og 123 (Må vurderes konkret i den</i></li> </ul>

Kvalitetsmarkør/ undergruppe	Spm Nr:	Kriterier	Ja	Nei	Ikke aktuelt	
						<i>enkelte sak jf § 235)</i>
	<b>11a</b>	Er det tilstrekkelig samsvar mellom hva som fremgår av protokollatet i rapporten og det som fremgår av lydopptaket?				Det må foretas en totalvurdering. Tilsvarende som under spm. 11, innebærer tilstrekkelig at evt. avvik ikke må føre til at vi får problemer med å bruke avhøret i konfrontasjonsøyemed i retten.
	<b>12</b>	Er det innhentet informert samtykke til opphevelse av taushetsplikt?				Gjelder ulike former for taushetsbelagt informasjon. Mest aktuelt er opplysninger beskyttet av helsepersonelloven.
	<b>13</b>	Er fornærmede spurt om hvor eventuelle bevis kan finnes?				Dette spørsmålet er i samme gate som spørsmål 4. Hvis politiet ikke stiller spørsmål om bevis kan finnes vil fornærmede ofte ikke tenke på det og svaret vil dermed ikke komme. Dette kan f.eks. gjelde i de tilfellene hvor fornærmede eller vitner etter handlingen følger etter gjerningsmannen, om gjerningsmannen har fulgt etter fornærmede, om gjerningsmannen har tatt på noe/kastet fra seg noe osv. Hvilke spørsmål som skal stilles må være avhengige av den konkrete saken. Dette spørsmålet bør alltid stilles der politiet snakker med fornærmede/vitner. Dette gjelder særlig der gjerningsmannen er ukjent.
<b>1.4 Mistenkte/siktede</b>	<b>14</b>	Er det tilstrekkelig sikring av spor, biologiske spor som fingeravtrykk, DNA og rus, foto av skader, klesdrakt, sko o.l.				Se spørsmål 7
	<b>15</b>	Er det tilstrekkelig beskrivelse av mistenktes tilstand, herunder rus?				Se spørsmål 8
	<b>16</b>	Er det mottatt forklaring på stedet?				Se spørsmål 9
	<b>17</b>	Er det lydopptak av forklaringen?				Se spørsmål 10
	<b>18</b>	Er det tilstrekkelig ivaretagelse av formalia ved evt. forklaring på stedet? (Her må det lyttes på lydopptaket.)				<p><i>Dette gjelder kun avhør på stedet.</i></p> <p>Her legger vi opp til at statsadvokatene må lytte til lyden og forsikre seg om at rettighetene er redegjort for på tilstrekkelig måte. I tilstrekkelig ligger at man ikke vil få problemer med å bruke avhørene i konfrontasjonsøyemed i retten.</p> <p>Aktuelle rettigheter er:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Sin rett til å ikke forklare seg (Straffeprosessloven § 232)</li> <li>- Sin rett til forsvarerbistand etter eget valg på ethvert trinn av saken (Straffeprosessloven 34 og påtaleinstruksen § 8-1)</li> <li>- Sin rett til å nekte å forklare seg på bakgrunn av straffeprosessloven §§ 122 og 123 (Må vurderes konkret i den enkelte sak)</li> </ul>

Kvalitetsmarkør/ undergruppe	Spm Nr:	Kriterier	Ja	Nei	Ikke aktuelt	
	<b>18a</b>	Er det tilstrekkelig samsvar mellom hva som fremgår av protokollatet/rapporten og det som fremgår av lydopptaket?				Det må foretas en totalvurdering. Tilsvarende som under spm. 18, innebærer tilstrekkelig at evt. avvik ikke må føre til at vi får problemer med å bruke avhøret i konfrontasjonsøyemed i retten.
<b>Særlig om mistenkte under 18 år</b>	<b>18b</b>	Var mistenkte under 18 år på gjerningstidspunktet?				Her er det bare ja og nei svaralternativer. De neste spørsmålene (18 c – 18 h) kan hoppes over hvis svaret er, nei.
	<b>18c</b>	Er mistenktes verge varslet om avhøret?				Se spørsmål 55a
	<b>18d</b>	Er det tilstrekkelig notoritet om at vergen er varslet/ forsøkt varslet?				Ingen kommentar.
	<b>18e</b>	Er vergen til stede under avhøret?				Se spørsmål 55c.
	<b>18f</b>	Er det tilstrekkelig notoritet om at vergen gis partsrettigheter før, under og etter avhøret?				Se spørsmål 55d.
	<b>18g</b>	Er det oppnevnt forsvarer?				Gjelder både vurdering ut fra strpl. § 98, jf. Rt. 2015 s. 860, og strpl. § 100 annet ledd, jf. blant annet HR-2016-379-A og HR-2017-1894-U (se veileder pkt. 3.3)
	<b>18h</b>	Er det gitt tilstrekkelig informasjon om retten til forsvarer i avhør?				Se spørsmål 55 e
	<b>19</b>	Er det innhentet informert samtykke til opphevelse av taushetsplikt?				Dette vil bare være aktuelt der mistenkte også er påført skader (eller unntaksvis – kjent psykiatri). Gjelder ulike former for taushetsbelagt informasjon. Mest aktuelt er opplysninger beskyttet av helsepersonelloven.
<b>1.5 Vitner</b>	<b>20</b>	Er det tilstrekkelig kartlegging av mulige vitner?				Dette innebærer i utgangspunktet at første enhet på stedet får personalia og kontaktopplysninger om relevante/aktuelle vitner. Hvis det er tatt avhør på stedet fanges dette opp av det som kommer om vitneavhør senere i undersøkelsen
<b>2. SPORSIKRING</b>						

Kvalitetsmarkør/ undergruppe	Spm Nr:	Kriterier	Ja	Nei	Ikke aktuelt	
<b>2.1 Åstedet</b>	<b>21</b>	Er det utført tilstrekkelig kriminalteknisk undersøkelse?				Spørsmålet gjelder hvis det er behov for ytterligere undersøkelse av åstedet i tillegg til det som er gjort av første enhet på stedet – eller ved behov for teknisk undersøkelse der politiet ikke har rykket ut til åstedet i forbindelse med handlingen. Om begrepet tilstrekkelig – se spørsmål 1.
	<b>22</b>	Er det tilstrekkelig notoritet over beslag, sikring og behandling av spor/bevis (Våpen/gjenstander mv) funnet på åstedet eller andre steder? (bil, bolig eller andre steder?)				Vi tenker her på alle bevis som er sikret i initialfasen og under den videre etterforskning. Konkret vil det bety en analyse av beslagsrapportene i saken og muligheten til å gjenfinne analyser av bevis med utgangspunkt i beslagsrapporter (slik at vi f.eks. skjønner hvor det enkelte bevis er funnet).
	<b>23</b>	Er det utarbeidet en tilstrekkelig åstedsrapport?				Her må statsadvokatene vurdere om det gjelder en sak der det er naturlig med egen åstedsrapport.
	<b>24</b>	Er det utarbeidet en tilstrekkelig fotomappe?				Her <u>kan</u> det være tilstrekkelig om foto er "klippet" inn i åstedsrapporter eller andre politirapporter.
<b>2.2 Fornærmede</b>	<b>25</b>	Er det innhentet relevante og tilstrekkelige journaler m.v?				Journaler fra lege, legevakt eller sykehus, tannlege, psykolog m.fl. Med i tilstrekkelig-vurderingen hører det å vurdere om eventuelle mandat som lå til grunn for opplysningene var hensiktsmessig utformet. Det er videre av betydning om det foreligger foto av fornærmedes skader både før og etter legebehandling.
<b>2.3 Mistenkte/siktede</b>	<b>26</b>	Er det en tilstrekkelig dokumentasjon av evt. spor sikret på mistenkte?				Ingen kommentar
	<b>27</b>	Er det sikret DNA prøve?				Forutsetter at det også innhentes referanseprøver. Spørsmålet er aktuelt i saker der dette ikke er gjort i initialfasen.
<b>2.4 Elektroniske spor</b>	<b>28</b>	Er relevante bevis beslaglagt og sikret fra involvertes (eller vitners) telefoner/data/sosiale medier?				Dette gjelder hvis det er behov for å gjøre noe utover det som er gjort innledningsvis jf. spørsmål 4 og 5.
	<b>28a</b>	Er det innhentet lydopptak fra telefonsamtaler med nødetatene?				Dette gjelder lydopptak fra samtaler med AMK og politi, uavhengig av om innringer er mistenkte, fornærmede eller vitner til hendelsen.
	<b>29</b>	Er rapporter om elektroniske spor dekkende og hensiktsmessig utformet for påtalemyndigheten og rettens bruk?				Dette vil ikke alltid være aktuelt i den enkelte voldssak. Men det kan være aktuelt i saker med ukjent gjerningsperson eller i gjengslagsmål der det er mistanke om at slagsmål er avtalt på forhånd. Spørsmålet er om rapporten utformet slik at rapporten, eller deler av den, ved behov, kan legges frem

Kvalitetsmarkør/ undergruppe	Spm Nr:	Kriterier	Ja	Nei	Ikke aktuelt	
						eller presenteres for retten. Om rapporten er pedagogisk utformet vil være en del av vurderingen.
	30	Er rapporter om overvåkingsvideo/bilder/bruk av bankkort etc. dekkende og hensiktsmessig utformet for påtalemyndigheten og rettens bruk?				Tilsvarende vurderinger som under spørsmål 28.
<b>2.5 Biologiske spor</b>	31	Er det tilstrekkelige rapporter om behandling/ undersøkelse/ analyse av DNA, fingeravtrykk evt. andre biologiske spor i saken?				Tilsvarende vurderinger som under spørsmål 28.
	32	Foreligger resultat av rusmiddelundersøkelse av fornærmede?				Ingen kommentar
	33	Foreligger resultat av rusmiddelundersøkelse av siktede?				Ingen kommentar
<b>3. POLITIAVHØR</b>						
<b>3.1 Fornærmede</b>	34	Er formalia gjennomgått i samsvar med lov og instruks?				<i>Dette gjelder ikke avhør på stedet. Se for øvrig spørsmål 11.</i>
	34a	Er det tilstrekkelig samsvar mellom hva som fremgår av protokollatet/rapporten og det som fremgår av lydopptaket?				Se spørsmål 11a
	35	Er det lyd- og/eller bildeopptak av forklaringen?				Det vises til riksadvokatens rundskriv nr. 2/2016 <a href="https://lovdata.no/pro/#document/RA/avgjorelse/ra-2016-2?searchResultContext=1386">https://lovdata.no/pro/#document/RA/avgjorelse/ra-2016-2?searchResultContext=1386</a>  Her vil det stort sett bare være aktuelt å svare ja eller nei (forhåpentligvis mest ja). Hvis det ikke er lydopptak kan det unntaksvis skyldes teknisk svikt eller at avhørte nekter å la seg avhøre med lydopptak (og politiet gir etter for ønsket) <i>I slike tilfeller kan det svares "ikke aktuelt" for å synliggjøre at det lå utenfor politiets kontroll å få avhøret på lyd</i>
	36	Er tid og sted for gjerningen(e) tilstrekkelig belyst?				Ingen kommentar



Kvalitetsmarkør/ undergruppe	Spm Nr:	Kriterier	Ja	Nei	Ikke aktuelt	
	37	Er det evt. spurt etter kontrollerbare opplysninger for å finne tid/sted hvor det er usikkerhet om dette?				Et oppfølgende spørsmål fra forrige spørsmål. Man vil her få frem om politiet etterforsker for å finne frem til tid og sted der det er uklart. De fleste svarene her vil formodentlig være "ikke aktuelt".
	38	Er foranledningen til gjerningen tilstrekkelig belyst?				Her vil det sjelden være aktuelt å skrive "ikke aktuelt". Ved blind og uprovosert vold er det viktig at det fremgår nettopp det i etterforskningsmaterialet.
	39	Er fornærmedes egen opptreden under den/de aktuelle voldshendelse(n)e tilstrekkelig belyst?				Ingen kommentar
	40	Er opplysninger om evt. skader på klær og/eller kropp tilstrekkelig belyst?				Dette gjelder spørsmål om temaet <i>under avhør</i> . (Både avhør på stedet og evt. senere avhør) Om det tekniske se - spørsmål 7
	41	Er omstendigheter rundt mulig sikring av tekniske spor tilstrekkelig belyst?				Dette gjelder både i de tilfellene det er sikret spor og i de tilfellene det ikke er sikret spor (foreløpig). Fornærmede er den beste til å gi politiet tips om hvor man kan hente spor. Hvis politiet ikke spør om dette er det ikke sikkert at fornærmede svarer på dette uoppfordret. Også her er det grunn til å skrive det ned hvis fornærmede ikke kan fortelle hvor eventuelle spor kan finnes (negative svar).
	42	Er det tilstrekkelig belyst om det er personer/omstendigheter som er egnet til å belyse foranledningen, handlingen eller etterfølgende momenter?				Ingen kommentar
	43	Er fornærmede avhørt om spor/bevis funnet på åstedet?				I forrige undersøkelse har vi mistanke om at vi fikk enkelte "falske svar" på dette spørsmålet. I mange saker er avhøret av fornærmede det første som skjer. Funn av bevis vil derfor ofte komme etter at avhøret er foretatt. Hvis spørsmål om det tekniske funnet ikke antas å lede til at saken blir mer opplyst er det ikke alltid hensiktsmessig å ta nytt avhør bare for å spørre om slike spor. I slike tilfeller bør man vurdere å svare "ikke aktuelt".
	44	Er fornærmede avhørt/konfrontert med opplysninger fra avhør av mistenkte/siktede og/eller vitner?				Her vil mange av de samme vurderingene som er beskrevet under forrige spørsmål (spm. 43) være gjeldende.
	45	Er fornærmede avhørt om eventuelle etterfølgende reaksjoner/skader/sykdom?				Dette vil bare være aktuelt i saker med skader. Omfanget av skadene er viktig både for subsumsjonen og straffutmålingen. Skadeomfanget må derfor følges opp både under etterforskningen og rett i forkant av påtaleavgjørelsen (se neste spørsmål – spm. 46)
	46	Er fornærmedes sykdom/skade fulgt opp forut for påtalevedtak?				Se spørsmål 45

Kvalitetsmarkør/ undergruppe	Spm Nr:	Kriterier	Ja	Nei	Ikke aktuelt	
<b>3.1.1 Avhørsrapporten</b>	<b>47</b>	Er rapporten skrevet slik at det fremgår i hvilken rekkefølge opplysningene kom (kronologisk rapport)?				Det vises til riksadvokatens avhørsrundskriv der det fremgår at den klare hovedregelen er at opplysninger i avhør skal protokolleres i den rekkefølge det kommer frem. I enkelte sakstyper (ofte familievoldssaker) ønsker politiet å bruke andre rapportformer, særlig tematisk protokollering. (Denne påstanden er basert på inspeksjoner og fagdager holdt av Oslo statsadvokatembeter i 2017). Med dette spørsmålet forsøker vi å klarlegge i hvor stor utstrekning politiet bruker andre protokolleringsformer enn kronologi. I noen rapporter vil rapportformene være kombinasjoner f.eks. kronologi og tematisk. Hvis kombinasjonen er slik som skissert i riksadvokatens rundskriv svarer man ja, på spørsmålet.
	<b>48</b>	Er valget av rapportform adekvat i forhold til påtalemyndighetens bruk av rapporten? (kronologisk/tematisk/kombinasjon av dette)				Her skal dere ta stilling til om rapportformen er hensiktsmessig i forhold til påtalemyndighetens bruk i påtaleavgjørelsen og under irettføringen (typisk i konfrontasjon) – uten å lytte igjennom lydfilene. Her kan f.eks. diktat til lydopptak og telefonopptak være ok – og man svarer ja.
	<b>49</b>	Er det tidshenvisninger til hvor i DVD/lydfil sentrale opplysninger/tema er omhandlet?				Ingen kommentar
	<b>50</b>	Er det tilstrekkelig notoritet om evt. konfrontasjon med mistenktes/vitners forklaringer?				Ingen kommentar
	<b>51</b>	Er det tilstrekkelig notoritet om evt. rettelser eller tilføyelser ved gjennomlesing av avhøret?				Ingen kommentar
	<b>52</b>	Er det tilstrekkelig notoritet om gjennomlesing og vedtagelse av forklaringen?				Ingen kommentar
<b>3.2 Mistenkte/siktede</b>	<b>53</b>	Er formalia gjennomgått i samsvar med lov og instruks? (Her må det lyttes på lydfilen)				<i>Dette gjelder ikke forklaring på stedet – se for øvrig spørsmål 18.</i>
	<b>53a</b>	Er det tilstrekkelig samsvar mellom hva som fremgår av protokollatet/rapport og det som fremgår av lydopptaket?				Se spørsmål 11a
	<b>54</b>	Var forsvarer til stede under avhør (evt. deler av avhøret)?				Dette er et spørsmål som er ment å kartlegge i hvor stor grad forsvarer er tilstede under politiavhør. Hvis mistenkte ikke er gjort kjent med rettigheten (noe som nok sjelden forekommer) eller ikke har gitt tilstrekkelig avkall blir

Kvalitetsmarkør/ undergruppe	Spm Nr:	Kriterier	Ja	Nei	Ikke aktuelt	
						svaret nei. Hvis mistenkte har gitt avkall og avkallet er betryggende jf. HR-2016-00379-A, (se veileder pkt 3.3) blir svaret "ikke aktuelt". Her gjør vi oppmerksom på at det er særlige forhold som må vurderes hvis mistenkte er under 18 år – se særlig HR-2017-1894-U (se veileder pkt 3.3). I vurderingen bør også inngå om det uansett burde vært oppnevnt forsvarer etter straffeprosessloven § 100 annet ledd.
<b>Særlig om mistenkte under 18 år</b>	<b>55</b>	Var mistenkte under 18 år på gjerningstidspunktet?				Her er bare ja og nei svaralternativer. De neste spørsmålene (55 a-55 f) hoppes over hvis svaret er, nei.
	<b>55 a</b>	Er mistenktes verge varslet om avhøret?				Det vises til strpl. § 232 tredje ledd. Politiet må alltid forsøke å varsle vergen. I begrepet "som regel" ligger det at jo alvorligere en sak er, jo viktigere er det at verge rent faktisk er varslet. Hvis det er en mindre alvorlig sak og vergen er forsøkt varslet, men man ikke har lyktes i det kan svaret bli "ikke aktuelt". Ellers er det ja, eller nei.
	<b>55 b</b>	Er det tilstrekkelig notoritet om at vergen er varslet/forsøkt varslet?				Ingen kommentar
	<b>55 c</b>	Er vergen til stede under avhøret?				Hvis vergen er forsøkt varslet, men man ikke har kommet i kontakt med vedkommende (og det er ok – se spørsmål 55 b), eller hvis vergen har gitt uttrykk for at han/hun ikke ønsker å være tilstede blir svaret "ikke aktuelt".
	<b>55 d</b>	Er det tilstrekkelig notoritet om at vergen gis partsrettigheter før, under og etter avhøret?				Under Oslo statsadvokatembeters inspeksjoner har det ved gjennomlytting av formalia kommet frem at politiet ikke sjelden overlater til den mindreårige å vurdere om han ønsker forsvarer og hvilken forsvarer som ønskes. (jf. strpl. § 94 annet ledd). I enkelte tilfeller vil ikke den mindreårige forklare seg hvis vergen er tilstede. Politiet synes i enkelte tilfeller å legge til grunn at den mindreårige kan bestemme at vergen skal ut.
	<b>55 e</b>	Er det oppnevnt forsvarer?				Gjelder både vurdering ut fra strpl. § 98, jf. Rt. 2015 s. 860, og strpl. § 100 annet ledd, jf. blant annet HR-2016-379-A og HR-2017-1894-U (se veileder pkt. 3.3)
	<b>55 f</b>	Er det gitt tilstrekkelig informasjon om retten til forsvarer i avhør?				Se spørsmål 55 e
	<b>56</b>	Er det lyd- og/eller bildeopptak av forklaringen?				Se spørsmål 35
	<b>57</b>	Er rettighetene gjennomgått på en måte som gjør at de etter din vurdering kan tillates brukt i konfrontasjonsøyemed i				

Kvalitetsmarkør/ undergruppe	Spm Nr:	Kriterier	Ja	Nei	Ikke aktuelt	
		retten?				
	58	Var mistenkte/siktede villig til å avgi forklaring?				Ingen kommentar
	59	Er evt. relasjon til fornærmede tilstrekkelig belyst?				Ingen kommentar
	60	Er foranledningen til gjerningen tilstrekkelig belyst?				Ingen kommentar
	61	Er de objektive straffbarhetsvilkårene (hendelsesforløpet?) tilstrekkelig belyst?				Hvis mistenkte/siktede nekter for at han har noe med saken å gjøre – eller at han ikke har gjort det han er anklaget for vil det normalt være riktig å svare ikke aktuelt.
	62	Er det subjektive vilkåret tilstrekkelig belyst?				Som for spørsmål 61
	63	Er de nærmere omstendigheter med tanke på evt. biologiske/tekniske spor tilstrekkelig belyst?				Ingen kommentar
	64	Er mistenkte/siktede spurt om han/hun har vitner som ønskes avhørt eller om det er andre etterforskningsskritt som ønskes gjort?				Etter vår erfaring stilles ikke disse spørsmålene rutinemessig. Ved å fokusere på dette kan man bidra til å oppfylle politiets objektivitetsplikt generelt og straffeprosessloven § 226 tredje ledd.
	65	Er mistenkte/siktede tilstrekkelig konfrontert med fornærmedes og/eller vitners forklaringer og evt. øvrige bevis? (gitt mulighet til å gjendrive mistanken)				Det må vurderes om mistenkte/ siktede gjennom avhøret er foreholdt bevismaterialet i saken i et slikt omfang at det er mulig å vurdere påliteligheten/ troverdigheten av hans forklaring.
	66	Er det søkt innhentet kontrollerbare opplysninger som kan være egnet til å styrke/svekke mistanken?				Ingen kommentar
	67	Dersom det er flere avhør – er det unødige gjentakelser av fri forklaring og/eller samme tema i avhørene?				Ingen kommentar
	67a	Er mistenkte/siktede stilt tilstrekkelig spørsmål for å avklare mistanken mot mulige medvirkere?				Spørsmålet har kun betydning i saker med hvor medvirkningsansvar er aktuelt. Dersom det kun er en gjerningsperson i saken, skal spørsmålet besvares "ikke aktuelt".
<b>3.2.1 Avhørsrapporten</b>	68	Er rapporten skrevet slik at det fremgår i hvilken rekkefølge opplysningene kom (kronologisk rapport?)				Se spørsmål 47
	69	Er valget av rapportform adekvat i forhold				Se spørsmål 48

Kvalitetsmarkør/ undergruppe	Spm Nr:	Kriterier	Ja	Nei	Ikke aktuelt	
		til påtalemyndighetens bruk av rapporten? (kronologisk/tematisk/kombinasjon av dette)				
	70	Er det tidshenvisninger til hvor i DVD/lydfil sentrale opplysninger/tema er omhandlet?				Ingen kommentar
	71	Er det tilstrekkelig notoritet om evt. konfrontasjon med fornærmedes/vitners forklaringer og andre bevis?				Ingen kommentar
	72	Er det tilstrekkelig notoritet om evt. rettelser eller tilføyelser ved gjennomlesing av avhøret?				Ingen kommentar
	73	Er det tilstrekkelig notoritet om gjennomlesing og vedtagelse av forklaringen?				Erfaringen fra forrige undersøkelse var at det ikke fremgikk om avhøret var opplest eller gjennomlest. (Dette skyldes nok at man ikke går inn og retter opp i standarden i BL). Hvis det ikke tydelig fremgår om avhøret er gjennomlest eller opplest er svaret, nei. (Det er da ikke notoritet rundt dette spørsmålet).
<b>3.3 Vitner</b>	74	Er det avhørt vitner i saken?				Ingen kommentar
	75	Er det ut fra sakens opplysninger ytterligere vitner som burde ha vært avhørt?				Ingen kommentar
	76	Er formalia gjennomgått i samsvar med lov og instruks? (Her må det lyttes på lydfilen.)				Her legger vi opp til at statsadvokatene må lytte til lyden og forsikre seg om at rettighetene er redegjort for på tilstrekkelig måte. I tilstrekkelig ligger at man ikke vil få problemer med å bruke avhørene i konfrontasjonsøyemed i retten. Aktuelle rettigheter er: - <i>Vitneansvaret</i> - <i>Sin rett til å nekte å forklare seg på bakgrunn av straffeprosessloven §§ 122 og 123 jf. straffeprosessloven § 235 (Må vurderes konkret i den enkelte sak)</i>
	77	Er de tema vitnet skal forklare seg om tilstrekkelig belyst?				Ingen kommentar
	78	Er det tilstrekkelig notoritet om eventuelle spørsmål hvor vitnet er presentert/konfrontert med opplysninger				Ingen kommentar

Kvalitetsmarkør/ undergruppe	Spm Nr:	Kriterier	Ja	Nei	Ikke aktuelt	
		fra saken som stammer fra fornærmede/mistenkte/andre bevis?				
	79	Er det tilstrekkelig notoritet om evt. rettelser eller tilføyelser ved gjennomlesing av avhøret?				Se spørsmål 73
	80	Er det tilstrekkelig notoritet om gjennomlesing og vedtagelse av forklaringen?				Ingen kommentar
<b>4. ETTERFORSKINGS- LEDELSE</b>						
	81	Er saken redigert på en tilstrekkelig god måte?				Ingen kommentar
	82	Er det tilstrekkelig dokumentorden?				Ingen kommentar
	83	Foreligger det en skriftlig etterforskningsplan? (Vedlagt eller lesbar i BL/Indicia).				Gjelder alle saker.. Med dette spørsmålet ønsker vi å kartlegge i hvilken utstrekning det utarbeides etterforskningsplaner i denne sakstypen – uavhengig av om det er krav om det eller det er anbefalt. Svaralternativene er dermed bare ja eller nei.
	84	Foreligger det skriftlig etterforskningsplan i henhold til pålegg eller anbefaling fra riksadvokaten?				Gjelder de saker som <u>omfattes</u> av riksadvokatens pålegg og anbefaling. Hvis saken ikke omfattes blir svaret "ikke aktuelt"  Plikten til å utarbeide etterforskningsplaner gjelder voldtektssaker, seksuallovbrudd mot barn, mishandling i nære relasjoner og ved mistanke om drap. Unntak er i saker så enkle og oversiktlige at det fremstår unødvendig.  I vårt saksutvalg gjelder pålegget bare i de sakene som starter som mishandling i nære relasjoner som omsubsummeres til voldskapittelet i straffeloven.  Riksadvokaten har <u>anbefalt</u> at det utarbeides etterforskningsplan i andre alvorlige saker som er omfattet av riksadvokaten sentrale prioriteringer. I denne undersøkelsen vil dette være aktuelt for <u>andre alvorlige</u>

Kvalitetsmarkør/ undergruppe	Spm Nr:	Kriterier	Ja	Nei	Ikke aktuelt	
						<p><u>voldsforbrytelser.</u></p> <p>I riksadvokatens mål- og prioriteringsrundskriv for 2017 (rundskriv nr. 1/2017) er "alvorlige voldssaker" beskrevet slik:</p> <p><i>"Bortsett fra hatkriminalitet, gjelder prioriteringen av vold og overgrep de alvorlige overtredelsene. Om den enkelte overtredelse skal karakteriseres som «alvorlig» vil som utgangspunkt bero på en helhetsvurdering. Innen kategoriene volds- og seksuallovbrudd og narkotikakriminalitet skal, som et generelt utgangspunkt, straffbare handlinger som kan medføre høyere straff enn fengsel i 6 år anses som prioritert. Det bør i utgangspunktet ikke tas hensyn til forhøyelse av strafferammen som følge av konkurrens (straffeloven § 79 bokstav a), men vil ofte stille seg annerledes ved gjentakelse (straffeloven § 79 bokstav b). Forhøyet strafferamme etter straffeloven § 79 bokstav c skal naturlig nok legges til grunn hvis handlingen er utøvet som ledd i aktivitetene til en organisert kriminell gruppe."</i></p> <p>Dette betyr at mange av de sakene som inngår i undersøkelsen ikke har pålegg eller anbefaling (fra RA) om etterforskningsplan.</p> <p>All etterforskning skal imidlertid skje etter en plan. (PHS anbefaler på sine etterutdanninger at det utarbeides etterforskningsplaner i alle saker som etterforskes. Dette gjøres for å øke bevisstheten rundt hypotesetenkning og planlegging av etterforskningen. Anbefalingen fra PHS er at planen tilpasses sakens alvorlighet og kompleksitet.)</p>
	85	Oppfyller planen de krav som følger av riksadvokatens brev og Retningslinjer for bruk av etterforskningsplan fra Politidirektoratet?				Brevene fra riksadvokaten er av 08.11.13 (RA-2012-575) og 30.03.15 (RA-2012-575-2) se spm. 84. Retningslinjene fra POD er udatert, men finnes på Kilden og KO:DE
	86	Er det tilstrekkelig notoritet omkring eventuell beslutning om tvangsmidler?				Ingen kommentar
	87	Er det tilstrekkelig notoritet om beslutningsgrunnlaget ved eventuell bruk av tvangsmidler?				Det antas å være sjelden forekommende at beslutningsgrunnlaget ikke fremgår av saken. Vi har allikevel valgt å stille spørsmålet fordi det er grunn til å tro at vi er inne i en utvikling der man i større grad vil etterspørre

Kvalitetsmarkør/ undergruppe	Spm Nr:	Kriterier	Ja	Nei	Ikke aktuelt	
						<p>dokumentasjon for at beslutningene blir truffet på tilstrekkelig grunnlag. Det vises bl.a. til HR-2017-1677-A <a href="https://lovdata.no/pro/#document/HRSTR/avgjorelse/hr-2017-1677-a?searchResultContext=1474">https://lovdata.no/pro/#document/HRSTR/avgjorelse/hr-2017-1677-a?searchResultContext=1474</a></p> <p>I utkastet til ny straffeprosesslov er det foreslått å endre reglene om føring av bevis som er fremkommet på ulovlig måte. En av begrunnelsene for dette ønsket er at en strengere regel vil virke disiplinerende overfor politiet med tanke på å sørge for at prosessreglene følges under etterforskningen. Ved å ha oppmerksomhet rundt dette kan vi muligens imøtegå behovet for en slik disiplineringsregel.</p>
	88	Fremstår etterforskningen som tilstrekkelig formålsstyrt?				Her er vi ute etter en totalvurdering av etterforskningsledelsen.
	88a	Er saken tilstrekkelig etterforsket til å avklare et mulig medvirkningsansvar?				<p>Spørsmålet har kun betydning i saker med flere gjerningspersoner. Dersom det kun er en mistenkt i saken, skal spørsmålet besvares "ikke aktuelt". Mht. <i>rekkevidden av medvirkningsansvar</i>, vises det til bl.a. HR-2018-387-U <a href="https://lovdata.no/pro/#document/HRSTR/avgjorelse/hr-2018-387-u?searchResultContext=3134">https://lovdata.no/pro/#document/HRSTR/avgjorelse/hr-2018-387-u?searchResultContext=3134</a> hvor HR kom til at domfelte (A) ikke bare hadde vært til stede, men også hadde <i>solidarisert seg</i> med de aktive gjerningspersonene (B og C). As opptreden oppfylte derved kravet til psykisk medvirkning ved at han styrket B og Cs forsett.</p>
	89	Er saken tilstrekkelig etterforsket til å avgjøre strafferettslig reaksjon, herunder forvaring eller særreaksjon?				<p>Gjelder alle straffartene jf. straffeloven § 29 og andre strafferettslige reaksjoner, jf. straffeloven § 30, som er aktuelle i saken, for eksempel ungdomsstraff og ungdomsoppfølging der mistenkte er under 18 år. Det vises ellers til om saken er tilstrekkelig belyst når det gjelder skjerpene omstendigheter i strl. § 77, og formildende omstendigheter i strl. § 78.</p> <p>Når det gjelder særreaksjoner er spørsmålet tatt med for å rette politiets oppmerksomhet mot temaet. Det har vært enkelte bommerter i praksis her. Spørsmålet kan være aktuelt i saker der saken, på bakgrunn av alvorligheten av volden og/eller siktedes historikk, burde vurderes med tanke på forvaring. Det kan også være aktuelt der siktedes forhold gir grunn til å stille spørsmål ved om han/hun er tilregnelig. (Tvungen omsorg/tvungent psykisk helsevern)</p>
	90	Er saken tilstrekkelig etterforsket til å				Jf. blant annet straffeprosessloven § 3 jf. 427.



Kvalitetsmarkør/ undergruppe	Spm Nr:	Kriterier	Ja	Nei	Ikke aktuelt	
		avgjøre eventuelle erstatningskrav fra fornærmede?				
<b>5. Fremdrift</b>						
	<b>91</b>	Er anmodninger om ekstern bistand sendt innen rimelig tid?				Ingen kommentar
	<b>92</b>	Er eksterne rapporter etterspurt/purret ved lang ventetid/ikke overholdte frister, og er det tilstrekkelig notoritet om dette?				Ingen kommentar
	<b>93</b>	Er henvendelser fra forsvarer og evt. bistandsadvokat besvart på en tilstrekkelig måte og innen rimelig tid – notoritet?				Ingen kommentar
	<b>94</b>	Er det liggetid i saken?				Her er et tips at man tar utgangspunkt i hoveddokumentlisten. På BL kan man sortere på dato. Det er viktig at man ved vurderingen skiller mellom liggetid (total inaktivitet) og saksbehandlingstid. Det vises bl.a. til HR-2016-225-S.
	<b>95</b>	Fremgår det av saken hva som er årsaken til at saken er blitt liggende ubehandlet i en periode?				<p>Dette har etter hvert blitt et så viktig straffeutmålingsmoment at påtalemyndigheten bør vurdere om det skal pålegges at det fremgår av saken hvorfor den er blitt liggende. Dette vil gjøre det lettere å håndtere disse spørsmålene for aktor i retten.</p> <p>Dette vil kunne fremgå av påtegninger til statsadvokaten eller i egne dokumenter.</p>
	<b>96</b>	Skyldes manglende fremdrift at man venter på resultatet av analyse fra Kripos?				I spørsmål 96 til 99 prøver vi å kartlegge hva som er grunnene til manglende fremdrift. Vi vil ikke fange opp alle alternativer, men vi forutsetter at statsadvokatene, som en del av fagledelsen, utenom undersøkelsen, noterer seg om det er andre grunner som går igjen ofte
	<b>97</b>	Skyldes manglende fremdrift at man venter på dataanalyse (databeslag/telefonanalyse mv)?				Se spørsmål 96
	<b>98</b>	Skyldes manglende fremdrift at man venter på legeerklæring e.l.?				Se spørsmål 96
	<b>99</b>	Skyldes manglende fremdrift at man venter på svar fra andre eksterne aktører?				Se spørsmål 96
	<b>100</b>	Er saksbehandlingsfristen på 90 dager overholdt? (Gjelder oppklarte saker)				Ingen kommentar

Kvalitetsmarkør/ undergruppe	Spm Nr:	Kriterier	Ja	Nei	Ikke aktuelt	
	101	Skyldes manglende fristoppnåelse at hensynet til kvaliteten på etterforskningen tilsier det? (f.eks. skadens omfang og prognose, utilgjengelige vitner mv.)				Dette spørsmålet er ment å kartlegge om en vesentlig del av fristbruddene har nødvendig og relevante årsaker eller ikke. Saker der det ikke er fristbrudd registreres som "ikke aktuelt".
<b>6. Påtale</b>	102	Er evt. siktelse subsumert under riktig lovbestemmelse og straffalternativ?				Ingen kommentar
	103	Er grunnlaget i siktelsen tilstrekkelig utformet?				Ingen kommentar
	104	Hvis saken er oversendt til statsadvokaten med innstilling: Inneholder oversendelsespåtegningen alle nødvendige opplysninger?				Hva slags krav som stilles vil nok variere noe fra embete til embete. Vi må legge til grunn de forventninger som gjelder ved det enkelte embete. Dette vil kunne gi litt skjeve resultater, men vil si noe om politiadvokatene forholder seg til pålegg fra statsadvokatene. Det vil også fortelle om politiadvokatene har forståelse for oversendelsespåtegningens betydning både for ekspedisjonen av saken og for statsadvokatens behov for informasjon.